

قراردادهای بیع

متقابل در صنعت نفت

شهلا عزیزی

انتشارات گنج علم

بهار ۱۳۹۶

www.ketab.ir

سرشناسه	: عربی، شهلا، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: قراردادهای بیع متقابل در صنعت نفت / شهلا عربی.
مشخصات نشر	: شیراز: گنج علم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: 978-600-97804-0-2 : ۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Iran -- Contracts
موضوع	: قراردادهای نفت و گاز -- ایران
موضوع	: Oil and gas leases -- Iran
رده بندی کنگره	: ۴۴۱۳۹۶۹۷۱۶H۲ع / ۱۹۲لف
رده بندی دیویی	: ۲۷۲۸۲۰۹۵۵/۱۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۰۱۵۲

قراردادهای بیع متقابل در صنعت نفت شهلا عربی

ناشر:	گنج علم
چاپ اول:	۱۳۹۶
ویراستار:	سعید ساداتی
تایپ و صفحه آرا:	کلنوش پارسا
طراح جلد:	مریم مظفری
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۲۰۰۰۰ تومان

«کلیه ی حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به ناشر است.»

آدرس: شیراز - پارامونت، ابتدای خ قصر دشت، کوچه ۱، پلاک ۱ انتشارات گنج علم

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۴۰۱۷

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش و عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست فصول و مندرجات آنها

۷ مقدمه

فصل اول

- ۹ مبانی و مفاهیم نظری قراردادهای بیع متقابل در صنعت نفت ایران
- ۱۱ نظریه خصوصی بودن قراردادهای نفتی
- ۱۲ نظریه عمومی بودن قراردادهای نفتی
- ۱۴ نظریه بین المللی بودن قراردادهای نفتی
- ۱۵ نظریه شبه بین المللی بودن قراردادهای نفتی
- ۱۷ قراردادهای بیع متقابل
- ۲۱ اصول حاکم بر بیع متقابل
- ۲۴ ویژگی‌ها، قراردادها، بیع متقابل
- ۲۹ شرح مختصری بر قراردادهای بیع متقابل منعقدشده در بخش نفت و گاز ایران

فصل دوم

- ۳۵ تاریخچه قراردادهای بیع متقابل مناسبت قراردادهای بیع متقابل با سایر قراردادها
- ۳۵ قراردادهای مشارکت در تولید
- ۳۷ قراردادهای مشارکت در سرمایه گذاری
- ۳۸ قراردادهای امتیازی
- ۴۰ قراردادهای خدماتی
- ۴۱ مقایسه قراردادهای بیع متقابل و مشارکت در تولید در بخش نفت و گاز
- ۴۶ تاریخچه قراردادهای بیع متقابل در ایران
- ۴۹ ماهیت حقوقی قراردادهای بیع متقابل
- ۵۱ ماهیت خاص قراردادهای بیع متقابل به عنوان نهادی نوین
- ۵۳ جایگاه قراردادهای بیع متقابل در قراردادهای تأمین مالی
- ۵۶ روشهای سرمایه گذاری

فصل سوم

- ۵۹ منابع قانونی و توجیه حقوقی قراردادهای بیع متقابل در حقوق ایران
- ۶۳ توجیه حقوقی قراردادهای بیع متقابل از دیدگاه قانون اساسی

۷۲	دلیل استفاده از بیع متقابل
۷۶	اصول قانونی حاکم بر قراردادهای خدماتی بالادستی
۱۱۳	نتیجه گیری
۱۲۱	منابع و ماخذ

www.ketab.ir

مقدمه

امروزه در دنیای تجارت بین الملل، انواع قراردادهای نفت و گاز، نقش اساسی را ایفا می کنند و با توجه به نیاز روزافزون صنایع به انرژی نفت و گاز، اهمیت قراردادهای نفت و گاز، دوچندان می شود. از طرفی کشف، استخراج، تولید و بهره برداری از نفت، مستلزم صرف هزینه های هنگفت است. از این رو، از حقوقی ناشی از انواع قراردادهای ایجاد انگیزه جهت سرمایه گذاری خارجی در صنعت نفت و گاز، بسیار حائز اهمیت می باشند.

از آن جا که بیع متقابل، بدب سرمایه گذاری خارجی در بخش نفت نسبتاً موفق بوده، قانونگذار ایران، شرکت ملی نفت ایران را مجاز داشته تا ساز و کار بیع متقابل را هم برای اکتشاف و هم برای توسعه میادین نفتی در نواحی خاصی از کشور به کار ببرد. در پی این تحولات تقنینی، شرکت ملی نفت ایران مناقصه ای را برای اکتشاف و توسعه ۱۶ بلوک اعلام داشت، و قرارداد بیع متقابل برای توسعه به منظور پاسخگویی به نیازهای اکتشاف و توسعه مورد جرح و تعدیل قرار گرفت.

نفت و گاز بیشترین حساسیت را از این جهت برخوردار هستند، چون از سویی اقتصاد کشور بدان وابسته است و از سوی دیگر این منابع را باید طوری مدیریت کرد که منافع نسل های آتی نیز حفظ شود. در صنعت

نفت ایران از قراردادهای بیع متقابل برای تامین سرمایه مورد نیاز استفاده می شود.

بیش از یک دهه، قرارداد بیع متقابل عمده ترین ساز و کار برای توسعه میادین نفت و گاز در ایران بوده و در این مدت، قراردادهای بیع متقابل بسیاری بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت های نفتی خارجی منعقد گردیده است. این قراردادها عمدتاً برای توسعه میادین نفت و گازی که پیش تر کشف گردیده بودند، منعقد شدند.

استفاده از قراردادهای بیع متقابل برای توسعه میادین نفت و گاز، ساز و کاری تثبیت شده در ایران است. قوانین و مقررات جاری، شرکت ملی نفت ایران را مجاز می دارند تا قراردادهای بیع متقابل را هم برای خرید اکتشاف و هم برای توسعه میادین به کار برد. قرارداد بیع متقابل را می توان به عنوان یک قرارداد تعریف کرد که در آن، بازپرداخت هزینه های پیمانکار از طریق تخصیص بخشی از خدمات نظیر نفت و گازی که در نتیجه خدمات ارائه شده از طرف وی تولید شده صورت می گیرد.

قرارداد بیع متقابل بر قلمرو کاری مشخص سقف هزینه های سرمایه ای، حق الزحمه ثابت و دوره معین برای بازیافت سرمایه استوار است. زمانی که بیع متقابل، هم برای اکتشاف و هم برای توسعه به کار می رود، مشخصات میدان مد نظر برای توسعه در هنگام انعقاد قرارداد نامعین است.

بنابراین، توافق در مورد قلمرو کاری، مدت عملیات توسعه، سقف هزینه های سرمایه ای، حق الزحمه ثابت، و دوره بازیافت سرمایه باید به زمانی موکول شود که یک میدان تجاری کشف شده است.